

Brazilië in Crisis: ruimtelijke ongelijkheid

diepgeworteld in de samenleving

Peter Galavazi, Msc

Inleiding

Deze opdracht leent zich voor het eindexamenonderdeel Brazilië en sluit aan bij eindterm D2 **Actuele vraagstukken** van handreiking schoolexamen havo/vwo (SLO, 2015). Hierin staat opgenomen dat leerlingen in staat moeten zijn om *actuele vraagstukken in betreffende ontwikkelingsland (Brazilië) te beschrijven en te analyseren*. **Doel van deze activerende opdracht:** de leerling kan beschrijven en analyseren dat etnische verschillen of ongelijke bezitsverhoudingen bepalend zijn voor de sterke ongelijkheid onder de Braziliaanse bevolking. Om dit te bereiken kan gaan leerlingen in deze opdracht het volgende doen:

1. Verkennen van sterke contrasten tussen arm en rijk in Brazilië;
2. Samenwerken met medeleerlingen;
3. Hanteren de geografische werkwijze;
4. Werken met (geografische) hoge orde denkvaardigheden: analyseren, evalueren en creëren.

Docentenhandleiding

Deze opdracht maakt gebruik van de activerende werkvorm 'expertmethode'. Leerlingen werken in deelopdracht een mindmap, tekenen een diagram met gini-coëfficiënten en werken een tijdlijn uit. Op deze manier brengen zij ongelijkheid van Brazilië in beeld.

Benodigdheden

- De Grote Bosatlas (55^e editie). Indien niet beschikbaar kopieën maken van de kaartbladen. De benodigde kaartbladen zijn: GB 223, 225, 229, 231 en 267;
- Blanco papier van A3/A2 formaat. Per groepje 3 vellen;
- Evt. een geprinte mindmap (concept map) als voorbeeld;
- Voldoende gekleurde stiften per groepje;
- Geprinte opdrachten: 'expert overheidsbeleid', 'expert etnische verschillen', 'expert ongelijkheid'. (zie materiaal)

Lesplan (60 minuten)

Klaarleggen van tevoren: Leg de atlassen van tevoren alvast klaar en zorgt dat de opdrachten uitgeprint zijn en makkelijk per groepje uit te delen zijn. Zorg dat elke groepje drie opdrachten hebben (verwijzend naar expert overheidsbeleid, expert etnische verschillen en expert ongelijkheid). Elke groepje bestaat dus uit drie leerlingen.

Instructie: Introduceer de les met de volgende tekst:

“Brazilië is een land in crisis; het land heeft te kampen met een enorme recessie, vorig jaar werd president Dilma afgezet en de huidige president Temer wordt ervan verdacht steekpenningen aangenomen te hebben. Kortom: het borrelt en het bruist in Brazilië. Brazilië vraagt om hulp en de reactie is daar: een team van experts wordt vanuit Nederland ingevlogen om hulp te bieden. En deze experts, dat zijn jullie (wijzend naar leerlingen). Alleen als elke expert zich aan zijn missie houdt en samenwerken met het team, dan pas kan de ruimtelijk ongelijkheid in Brazilië worden aangepakt. Vergelijk het met een voetbalelftal: alleen als iedere veldspeler zich aan zijn taak houdt kan er worden gewonnen. Iedereen is nodig. Zo is dat ook bij deze experts. In deze opdracht zijn jullie de experts. Elke team bestaat uit drie experts, namelijk: ongelijkheid, etnische verschillen en overheidsbeleid. Expert ongelijkheid heeft de missie om einde van deze les een Gini-Coëfficiënt grafiek van Brazilië, Uruguay, Paraguay en Peru over de ongelijkheid getekend te hebben. Expert Mindmap heeft aan het einde van de les een mindmap gemaakt over de etnische verschillen in Brazilië. Expert Overheidsbeleid heeft een tijdlijn ontwikkeld over de ruimtelijke ongelijkheid tussen 1990-2013. Het doel van deze opdracht is dat elke expert eerst werkt aan zijn eigen deskundigheid en vervolgens komen jullie samen tot een gezamenlijke opdracht: een gezamenlijke poster. Jullie gezamenlijke eindopdracht kan alleen gemaakt worden als elke deskundige zijn expertise inbrengt. Dat wil dus zeggen dat jullie wederzijds afhankelijk van elkaar zijn; zonder elkaar geen groepsantwoord. We gaan aan de slag. Ik deel de opdrachten uit en loop rond bij onduidelijkheden. Succes, op naar de missie!”

Afsluiting van de opdracht: aan het einde van de les heeft elke groepje drie producten geleverd; 1 mindmap, 1 gini-coëfficiënt en 1 tijdlijn met ingevuld schema over de onrust in Brazilië. Leerlingen verwerken deze producten vervolgens per groepje tot één gezamenlijke poster. Dit wordt als huiswerk opgegeven. Eventueel zou daar ook een presentatie bij gegeven kunnen worden.

Materiaal

Zie ook Benodigdheden hierboven, en print per groepje de onderstaande bestanden eenmaal.

- Brazilië in Crisis – werkblad etnische verschillen
- Brazilië in Crisis – antwoordblad etnische verschillen
- Brazilië in Crisis – werkblad ongelijkheid
- Brazilië in Crisis – antwoordblad ongelijkheid
- Brazilië in Crisis – werkblad overheidsbeleid
- Brazilië in Crisis – antwoordblad overheidsbeleid